

Musik A - 2018

Undervisningstiden er 325 timer og elevtiden 110 timer.

1. Fagets rolle

Musikfaget forener dele af det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige område ved at sammenføje en teoretisk-videnskabelig, en æstetisk, en kunstnerisk skabende og en opførelsesrettet tilgang til musik som en universel udtryksform. Musikfaget spiller en væsentlig rolle for uddannelsesmiljøet og det grønlandske kulturliv ved både at have en alment dannende, en studieforberedende, en identitetsudviklende og en kulturskabende dimension.

2. Fagets formål

Viden og færdigheder

Eleverne skal have faglige redskaber i form af viden og færdigheder, så de kan udtrykke sig mundtligt og skriftlig om musik, og så de har forudsætninger for selv at udvikle og realisere musikalske udtryk i solistiske og ensemblemæssige sammenhænge.

Lærings- og arbejdskompetencer

Eleverne skal have analytisk kompetence til selvstændigt at beskæftige sig indgående med musik og musikrelaterede forhold. Elevernes evne til at skabe, analysere og reflektere over musikalske udtryk skal kvalificeres gennem arbejde med musikalske parametre, musikkunde, hørrelære og musikteori. Disse formål indfries både gennem det mundtlige og det skriftlige arbejde, gennem hvilket eleverne tilegner sig almindelig og studiekompetence.

Personlige og sociale kompetencer

Gennem kunstnerisk skabelse tilegner eleverne sig performative og oplevelsesorienterede kompetencer. Faget udvikler samtidig elevernes kreative og innovative evner. I arbejdet med musikkundskab og musikudøvelse skal eleverne kunne udvise ansvarlighed, disciplin, selvstændighed, fokusering og samarbejde samt kunne disponere længere arbejdsforløb.

Kulturelle og samfundsmæssige kompetencer

Eleverne skal kunne inddrage globale, historiske, samfundsmæssige og kulturelle perspektiver i musikfaglige sammenhænge med henblik på at udvide deres musikforståelse såvel som deres kultur- og omverdensforståelse.

3. Læringsmål og indhold

3.1 Læringsmål

Eleverne skal kunne:

Musikkundskab

- a) anvende musikfagets teori, terminologi og metoder i mundtlig og skriftlig analyse af såvel klingende musik som grafiske repræsentationer inden for væsensforskellige stilarter og genrer,
- b) sætte analyse af musik, herunder grønlandsk musik, ind i en global, historisk, samfundsmæssig, kulturel, genre- og stilmæssig sammenhæng,
- c) demonstrere kendskab til læsning af et orkesterpartitur,
- d) producere en digital skriftlig nodesats, der er teoretisk konsistent,
- e) undersøge problemstillinger og udvikle og vurdere løsninger, hvor fagets viden og metoder anvendes,
- f) opsøge, bearbejde og kritisk anvende fagrelevant kildemateriale,

Musikudøvelse

- g) arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt, individuelt og i samspil med andre, med henblik på at udvikle og realisere musikalske udtryk,

- h) optræde som vokalist og instrumentalist med et grønlandsk og internationalt repertoire af en- og flerstemmige sange, satser og numre,
- i) samarbejde om indstudering af et musikalsk arrangement med henblik på selvstændig fremførelse for et publikum og
- j) opstille, anvende og nedtage instrumentarium og periferiudstyr nødvendigt for afvikling af en mindre koncert.

3.2. Kernestof

Kernestoffet er:

Musikkundskab

- a) satser, større musikalske værker og numre fra væsensforskellige perioders og genrers musik gennem tiderne og på tværs af kulturer,
- b) musikhistoriske og musikkulturelle forhold gennem tiderne, herunder grønlandske,
- c) mindst to musikemner, hvoraf ét kan være et musikalsk produktionsprojekt,
- d) musikalske parametre, musiklære, høre lære og musikteori med henblik på anvendelse i musikalsk analyse og udsættelse,
- e) musikalsk udsættelse og teoretisk og praktisk arbejde med arrangement,
- f) tekster med relation til den udvalgte musik,

Musikudøvelse

- g) musikalsk stilkendskab, fortolkning og indstudering med henblik på fremførelse,
- h) et varieret udvalg af enstemmige sange fra ind- og udland,
- i) et varieret udvalg af flerstemmige vokal- og instrumentalsatser fra ind- og udland,
- j) stemmedannelse og instrumentale teknikker,
- k) indstudering og fremførelse af et musikstykke, solistisk og i gruppe og
- l) teoretisk og praktisk arbejde med arrangement.

3.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde læringsmålene alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal uddybe kernestoffet ved at inddrage musikvidenskabelige problemstillinger der bl.a. omhandler teknologiske, mediemæssige, kulturelle, samfundsmæssige, formidlingsmæssige samt psykologiske og perceptions mæssige aspekter. Det supplerende stof skal også anvendes til refleksion over musikkens tværkulturelle fremtrædelsesformer og til perspektivering af musikalske udtryk i flerfaglige sammenhænge.

4. Undervisningens tilrettelæggelse

4.1 Didaktiske principper

- a) Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes faglige niveau og viden.
- b) Undervisningen tilrettelægges, så den i videst muligt omfang har karakter af en læringsdialog mellem lærer og elever.
- c) Undervisningen tilrettelægges, så eleverne oplever en sammenhæng og en vekselvirkning mellem det udøvende og det kundskabsmæssige. Musikudøvelse og musikkundskab supplerer hinanden, idet værk og udførelse på alle planer gøres til genstand for samtale, analyse og diskussion.
- d) Undervisningen tilrettelægges, så elevernes musikoplevelse og beherskelse af fagets teori, terminologi og metoder kvalificeres ved at kombinere praktiske og teoretiske læreprocesser.
- e) Undervisningen tilrettelægges, så der tages hensyn til forskellige elevtyper, deres læringsstile og behov.

Musikundervisningen beskæftiger sig med følgende taksonomiske niveauer i læreprocessen, hvori både induktive og deduktive principper indgår:

- a) perception (lytning, oplevelse),
- b) reproduktion (udførelse af eksisterende kompositioner),
- c) imitation (efterførelse),
- d) produktion (komposition, improvisation, redigering),

- e) interpretation (fortolkning) og
- f) refleksion (perspektivering).

4.2 Arbejdsformer

Undervisningen introducerer systematisk grundviden i fagets discipliner, herunder musikhistoriske overblik og sammenhænge. Undervisningen tilrettelægges i øvrigt tematisk, organiseret som klasseundervisning, projekter og kreative opgaver, hvori både praktiske og teoretiske elementer indgår.

Uddannelsestiden organiseres herefter i mindst to musikkundskabsemner, hvoraf ét kan være tilrettelagt som et musikalsk produktionsprojekt med et praktisk og teoretisk indhold. Emnerne, eller projekt og emne(r) skal være genremæssigt og historisk afgørende forskellige. Et af emnerne skal repræsentere en tids- og/eller genremæssig spredning.

I forbindelse med et musikalsk produktionsprojekt udarbejder projektgruppen en dokumentation for processen, dens kreative idé eller udgangspunkt og de opnåede faglige resultater. Dette udgør lærerens grundlag for udarbejdelse af det endelige prøvemateriale for produktionsprojektet. Dokumentationen er eksamensgrundlag, men ikke bedømmelsesgrundlag.

Både elever med undervisningssproget som førstesprog og som andetsprog skal tilgodeses.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er en progression og en metodik, som eleverne genkender fra andre fag med en skriftlig dimension. Gennem lettere øvelser arbejder eleverne i hele forløbet med at udtrykke sig skriftligt om musik og musikalske forløb. Dette skal understøtte elevernes begrebsdannelse i musikfaget. Det skriftlige arbejde integreres med musikteori, hørelære, musiklære og musikudøvelse. I klassen fremføres elevbesvarelser fortløbende med henblik på evaluering og forbedring. I løbet af uddannelsestiden skal eleverne anvende deres skriftlige kompetencer til at udarbejde færdige arrangementer der efterfølgende afprøves og spilles for klassen eller et andet publikum.

I musikudøvelse veksles der mellem lærerstyret indstudering og elevstyret gruppesammenspil med læreren som konsulent. Den performative dimension er en vigtig del af læringsprocessen, og som led i undervisningen arbejdes der hen imod fremførelse af musikalske arrangementer for et publikum. I forbindelse med denne fremførelse, hvad enten der er tale om koncert, forud indspillet musik, en fremførelse på video, i et radioprogram eller på andre relevante måder, undervises der i anvendelsen af det relevante udstyr der er nødvendigt for at eleverne kan gennemføre deres fremførelser på en selvstændig måde. Den efterfølgende refleksion danner grundlag for fortsat musikalsk udvikling. Eleverne har ikke krav på at få adgang til skolens udstyr eller lokaler udenfor undervisningstiden.

Musikundervisningen skal etablere kontakt til det øvrige musikliv. I mødet mellem faget musik og fagets anvendelse i det omgivende samfund styrkes elevernes karrierekompetencer og forståelse for kvalitet.

4.3 It

IT skal spille en væsentlig rolle i den daglige undervisning, i enkelte forløb, i arbejdet med den skriftlige dimension i musik A, som en del af et musikalsk produktionsprojekt, i digital formidling i og om musik og ved eksempelvis lydoptagelse og redigering, lydbearbejdning, komposition, arrangement, og i træning af færdigheder.

Online adgang til musik, video og radio samt til sociale medier og datalagrings-tjenester indgår som en del af faget.

Eleverne skal kunne anvende digitale kompetencer i egne læreprocesser til at understøtte faglig udvikling med udgangspunkt i at:

- indgå i og bidrage til musikalsk-digital formidling af musik

- forholde sig kreativt, ansvarligt og respektfuldt til brug af egne og andres musik, herunder remediering
- anvende grundlæggende funktioner i digital udfærdigelse af en nodebaseret, skriftlig sats.

4.4 Fagsprog

Undervisningen skal tilrettelægges, så eleverne gradvist opnår en sikkerhed i forståelse og brug af før-faglige, studietekniske begreber. Undervisningen skal tilrettelægges således, at der arbejdes systematisk med videreudvikling af elevernes fagsprog og forståelse og anvendelse af fagets terminologi. Derved kvalificeres elevernes sprogbrug om musik yderligere. Dette både i forhold til musikudøvelse og musikkundskab.

4.5 Samspil med andre fag

Undervisningen skal tilrettelægges, så der i perioder arbejdes tværfagligt og drages paralleller til andre fags vidensområder. Hvis musik A indgår i fagligt samspil med et andet kunstnerisk-æstetisk fagområde, skal samarbejdet give eleverne indsigt i hele det æstetiske område som en særlig måde at forholde sig til verden på, herunder en forståelse for lighedspunkter og forskelle mellem de enkelte kunstnerisk-æstetiske områder. Musikfaget giver sammenhæng i elevernes selv- og omverdensforståelse og er, hvor det er muligt, med til at skabe forbindelse mellem uddannelsens øvrige fag, idet musikfaget integrerer elementer fra det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige hovedområde.

5. Evaluering

5.1. Løbende evaluering

Evalueringen gennemføres på grundlag af fagets opstillede læringsmål for undervisningen, og i musikkundskab gøres der brug af mindre test undervejs. Det skal sikres, at eleven er orienteret om sit faglige standpunkt. Evaluering af musikfagets udøvende side indebærer en løbende vurdering og forbedring af den musikalske præstation. Denne evaluering inddrager samtidig fagets særlige kunstneriske og æstetiske dimension. I bedømmelsen af elevens standpunkt vægtes den praktiske og den teoretiske side af faget lige. De skriftlige opgaver evalueres, så eleven til stadighed udvikler satstekniske færdigheder og bliver i stand til at vurdere sit eget standpunkt i forhold til fagets mål inden for skriftlig musikteori og analyse.

5.2. Prøveform

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve i musikudøvelse og musikkundskab.

Den skriftlige prøve

Til den skriftlige prøve i musikteori gives der fem timer. Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Opgaverne til prøven er udarbejdet ud fra den forudsætning, at eksaminanden råder over et nodeskrivningsprogram og digitalt audioafspilningsudstyr.

Eksamenslokalet skal være forsynet med et tangentinstrument. Derudover kan eksaminanden medbringe et instrument efter eget valg.

Den mundtlige prøve

Den mundtlige prøve er todelt og har en samlet varighed af ca. 40 minutter pr. eksaminand.

Den første del af prøven er en prøve i musikkundskab. Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand, og der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Grundlaget for prøven er ekstemporalt parallelstof inden for de mindst to musikemner eller inden for mindst ét musikemne og det musikalske produktionsprojekt fra undervisningen. Prøvematerialet i musikemnerne består af en indspilning af ét eller flere stykker musik eller uddrag heraf af sammenlagt højst 10 minutters varighed, noder og/eller anden grafisk gengivelse af den klingende musik eller dele heraf samt eventuelt øvrigt materiale. I forbindelse med prøve i særligt kompliceret partiturmusik kan kendt stof indgå. Prøvematerialet i det musikalske produktionsprojekt udgøres af ekstemporalt parallelstof til projektet,

dokumentationen for projektet og selve projektet. Prøvemateriale må anvendes højst tre gange på samme hold.

Eksaminationen indledes med et oplæg fra eksaminanden og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i prøvematerialet.

Forberedelseslokalet skal være forsynet med relevant afspilningsudstyr og et tangentinstrument. Eksaminanden kan medbringe instrument efter eget valg.

Den anden del af prøven er en prøve i musikudøvelse og har en varighed på ca. 10 minutter pr. eksaminand.

Eksaminanden skal i to selvvalgte musikstykker demonstrere vokale, instrumentale, solistiske og ensemblemæssige færdigheder i gruppefremførelse. En gruppe består af mindst to eksaminander. Eksaminanden må gerne anvende hjælpere i sin demonstration, hvis det på forhånd er blevet godkendt af holdets lærer, men hjælpere bedømmes ikke ved prøven. Eksaminandernes og hjælpernes roller skal fremgå tydeligt for eksaminator og censor.

Under særlige omstændigheder kan eksaminander medvirke og blive bedømt i indtil tre grupper.

I tiden mellem sidste undervisningstime og den mundtlige prøve mødes læreren med holdet to til tre gange for at vedligeholde de musikalske færdigheder med henblik på gruppefremførelse.

Selvstuderende

Selvstuderende prøves i musikudøvelse i to solosange. Selvstuderende sørger selv for evt. akkompagnement. Den ene solosang udvælges af censor fra et repertoire af enstemmige sange sammensat af eleven som en liste med 10 sange. Eksaminanden skal i de to solosange demonstrere vokale færdigheder.

Selvstuderende prøves i musikkundskab ved lodtrækning i mindst ét af musikemnerne. Muligheden for at kunne prøves i et evt. musikalsk produktionsprojekt bortfalder. Hvis et musikalsk produktionsprojekt udgør ét af de mindst to musikemner, foretages der ikke lodtrækning, hvorved den selvstuderende prøves i det resterende musikemne.

Prøven foregår i øvrigt som beskrevet i læreplanen.

Sygeeksamen

Ved prøve i sygeeksamensterminen eksamineres i musikkundskab samt to solonumre sammensat af eksaminanden selv, idet gruppefremførelsen bortfalder. Ved sygeeksamen bortfalder kravet om, at eksaminanden skal demonstrere både vokale og instrumentale færdigheder.

Prøven foregår i øvrigt som beskrevet i læreplanen.

5.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de tilsvarende faglige mål, som de er angivet i pkt. 3.1

Den skriftlige prøve

Ved prøven lægges der vægt på:

- det vokale/instrumentale satsarbejde i relation til fagets musikteori, det valgte stilgrundlag og dets virkemidler,
- notationspraksis og partituropstilling og
- musikalsk analyse.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering, idet musikalsk udsættelse vægtes med ca. 2/3, og musikalsk analyse vægtes med ca. 1/3.

Den mundtlige prøve

Ved prøven i musikkundskab lægges der vægt på:

- indgående kendskab til musikteori og -terminologi og evnen til at anvende dette i analyse af musikken,
- indgående kendskab til musikkens historiske, samfundsmæssige, kulturelle, globale, genre- og stilmæssige kontekster og evnen til at redegøre for og diskutere samspillet mellem konteksten og det kunstneriske udtryk,
- evnen til at læse musikalsk notation og
- evnen til at redegøre for og diskutere relevante problemstillinger inden for musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt.

Ved prøven i musikudøvelse lægges der vægt på:

- eksaminandens fornemmelse for det musikalske udtryk og for egen funktion i gruppen i balance med gruppens øvrige medlemmer og
- eksaminandens vokale og instrumentale færdigheder samt intention i det musikalske udtryk.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation. Musikkundskab og musikudøvelse vægtes lige.